

N:o 71.

Af herr **E. Nilsson** i Kattleberg, om skrifvelse till Kongl. Maj:st med begäran om utredning, huruvida båtmans- och soldattorpen ursprungligen varit förlagda å krono-
allmänning, m. m.

Såsom känt är, finnas på flere orter inom vårt land s. k. båtmansrotar, hvilka i allmänhet inom det län jag bor bestå af $4\frac{1}{2}$ mantal och endast i några enstaka fall omfatta $4\frac{3}{4}$ mantal. Likaså torde det vara ett känt sakförhållande, att en del af egarne till de hemman, som bilda hel båtmansrote, hafva sina egor liggande i närheten af eller alldeles gränsande intill båtsmanstorpet, då deremot öfriga i roten ingående hemman äro belägna på längre eller kortare afstånd från detsamma. Allt eftersom båtsmännen få afsked och båtsmanshåll blifva satta på vakans uppstå tvistigheter emellan roteintressenterna om eganderätten till båtsmanstorpet, hvilka ledt dertill, att icke så få rättegångar under de senare åren anhängiggjorts i fråga härom. Dessa rättegångar hafva varit en följd deraf, att såsom oftast är fallet egarne till ett mantal, som ligger närmast intill torpet, utan vidare satt sig i besittning af detsamma, utarrenderat det såsom sin tillhörighet och behållit hela arrendet, hvadan egarne till de öfriga i roten ingående $3\frac{1}{2}$ å $3\frac{3}{4}$ mantal icke fått någon del deraf. Sina anspråk på att ensamme hafva eganderätten till torpet grunda de förra derpå, att blott de och ej de öfriga mera aflägsset boende roteintressenterna tillsläppt jord till samma torp. För dessa senare torde också inom det län jag tillhör svårigheter uppstå att kunna med laga handlingar styrka motsatsen, enär alla å landtmäterikontoret i Venersborg förvarade handlingar för tiden före 1834 blifvit genom eldsvåda förstörda samt man dessutom torde få svårt att genom å annan ort möjligen befintliga hand-

lingar utröna, om den jord, på hvilken båtsmanstorpen ursprungligen blifvit förlagda, varit kronoallmanning eller häradsallmanning eller utgjort afrösningsjord, tillhörande något större skiftesområde. En i generallandtmäterikontoret i Stockholm befintlig karta af år 1726 upptager visserligen ett dylikt större skiftesområde, omfattande uteslutande afrösningsjord, som tillhörde tvenne socknar och skiftats mellan 23 mantal, och å samma afrösningsjord vore redan då förlagda flere båtsmanstorp, hvilka på kartan upptagits med oformliga figurer, och i de till kartan hörande handlingar stod angifvet, att den, å hvilken teg ett båtsmanstorp blifvit förlagdt, fått fullt vederlag därför. Men härmed torde icke i allmänhet vara ådagalagdt, dels af hvad natur den jord varit, å hvilken båtsmanstorpen ursprungligen blifvit förlagda, dels icke heller, om intressenterna i en båtsmansrote gemensamt ega det till samma rote hörande båtsmanstorpet eller icke.

En utredning häraf synes mig behöflig, och då förhållandet beträffande soldattorpen är, efter hvad jag tror mig veta, på många håll likartadt med det här berörda, torde en blifvande utredning äfven böra omfatta dessa. På grund af hvad jag här anført, hemställer jag,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida båtsmans- och soldattorpen ursprungligen varit förlagda å kronoallmanning och om intressenterna i båtsmans- och soldatrote gemensamt ega det till sådan rote hörande torpet eller icke.

Stockholm den 26 januari 1901.

Elof Nilsson.